

Hem>Domstolsförfaranden>Tvistemål>Vilket lands domstol är behörig?

Vilket lands domstol är behörig?

Bulgarien

1 Ska jag väcka talan vid en allmän domstol eller vid en specialdomstol (t.ex. en arbetsdomstol)?

Enligt den bulgariska författningen skipas rättvisa av högsta kassationsdomstolen, högsta förvaltningsdomstolen, appellationsdomstolar, regionala domstolar, militärdomstolar och distriktsdomstolar. Särskilda domstolar kan också upprättas genom en rättsakt. Utomrättsliga domstolar är inte tillåtna. Enligt lagen om domstolars behörighet ska förvaltningsdomstolarna finnas i samma kommuner och ha samma territoriella behörighet som de regionala domstolarna.

Ansökan måste inges till en förvaltningsdomstol för att få ett beslut som fattats av en offentlig myndighet ändrat, upphävt eller ogiltigförklarat eller för att domstolen ska anmoda en offentlig myndighet att fatta ett visst beslut, om man anser att en offentlig myndighet har agerat felaktigt eller visat på passivitet, förutom om ärendet omfattas av högsta förvaltningsdomstolens behörighet. Inga andra specialdomstolar finns. Om man är part i en civilrättslig tvist kommer ärendet att prövas av en allmän tvistemålsdomstol. Enligt civilprocesslagen tillämpas särskilda processuella regler i särskilt brådskande ärenden, ärenden som rör äktenskap och civilstånd, omyndigförklaring, ägodelning, återinförande av äganderätt till egendom, notariella åtgärder och kollektiva tvister. Enligt civilprocesslagen tillämpas även särskilda processuella regler i vissa utomrättsliga förfaranden, till exempel ansökningar om exekutionstitel. Enligt handelslagen tillämpas även särskilda regler i insolvensförfaranden som prövas av de regionala domstolarnas avdelningar för handelstvister när dessa har ursprunglig behörighet.

2 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av allmän domstol, hur kan jag veta vid vilken domstol talan ska väckas?

2.1 Gör det skillnad mellan lägre och högre instanser bland de allmänna domstolarna (t.ex. distriktsdomstolar som lägre domstolar och regionala domstolar som högre domstolar), och på vilken nivå ska mitt mål i så fall prövas?

Enligt den bulgariska civilprocesslagen måste ansökan inges till en distriktsdomstol (*rayonen sad*), förutsatt att ärendet inte omfattas av de regionala domstolarnas (*okrazhen sad*) ursprungliga behörighet.

Man måste inge ansökan till en regional domstol om ärendet avser fastställande eller bestridande av föräldraskap, avslutande av ett adoptivförhållande eller omyndigförklaring eller upphävande av omyndigförklaring av en person,

äganderätt eller sakrätt till egendom om fordrans värde överstiger 50 000 BGN,

en civil- eller handelsrättslig tvist avseende ett belopp på mer än 25 000 BGN (förutsatt att ärendet inte handlar om underhållsbidrag, en arbetsrättslig fordran eller indrivning av icke godkända utgifter),

en otillåten, ogiltig eller felaktig företagsregistrering för vilken de regionala domstolarna har ursprunglig behörighet enligt lag,

en tvist som ska prövas av regional domstol enligt annan lagstiftning,

fordringar, oavsett värde, som sammanställts i en enda ansökan och som omfattas av en regional domstols behörighet, om de ska prövas inom samma förfarande.

Om man vill försvara sina rättigheter som kompanjon i ett företag, bestrida ett beslut som fattats av företagets aktieägare, se till att en aktiebolagsbildning annulleras eller att ett företag läggs ner eller inleda insolvensförfaranden, måste ansökan inges till den regionala domstol där företaget har sitt säte.

2.2 Territoriell behörighet (är domstolen i stad A eller domstolen i stad B behörig i mitt fall)?

2.2.1 Huvudregeln om territoriell behörighet

Ansökan måste inges till den domstol som har behörighet i det distrikt (*rayon*) där svaranden bor eller har sitt säte eller huvudkontor.

Befinner man sig i tvist med en statlig myndighet eller juridisk person, måste ansökan inges till domstolen på den ort där myndigheten eller den juridiska personen har sitt säte. Ligger man i direkt tvist med en företagsfilial, kan ansökan också inges till domstolarna på den ort där filialen finns.

Om man vill väcka en civilrättslig talan mot bulgariska staten måste ansökan inges till domstolarna i det distrikt där tvisten uppstått eller, om tvisten uppstått utanför Bulgarien, hos domstolarna i Sofia.

Om man vill inleda förfaranden mot en person med okänd adress måste ansökan inges till domstolarna på den ort där vederbörandes advokat eller ombud finns eller, om detta inte går, hos domstolarna på den ort där man själv bor. Detta gäller även om personen i fråga bor i ett annat land än Bulgarien. Om man också bor i ett annat land måste ansökan inges till domstolarna i Sofia.

Om man vill väcka talan gentemot en minderårig eller någon som saknar rättskapacitet, måste ansökan inges till domstolarna på den ort där vederbörandes juridiska ombud finns.

Om ärendet avser ett arv, fullständig eller delvis arvsavsägelse, arvskifte eller annullering av frivillig uppdelning, måste ansökan inges till domstolarna där testamentet administreras. Om den avlidne är bulgarisk medborgare men testamentet administrerats utanför Bulgarien, måste ansökan inges till domstolarna på den avlidnes senaste ort i Bulgarien eller på den plats där egendomen finns.

För att bestrida ett beslut som fattats av en offentlig myndighet måste ansökan inges till behörig förvaltningsdomstol (*Administrativen sad*) på den ort där myndigheten har sitt säte. Om sätet finns utanför Bulgarien prövas ärendet av förvaltningsdomstolen i Sofia (*Administrativen sad Sofia-grad*).

2.2.2 Undantag från huvudregeln

2.2.2.1 När kan jag välja mellan domstolen i den ort där svaranden bor och någon annan domstol?

För att gottgöra en finansiell fordran till följd av ett avtal kan man ansökan även inges till domstolarna på den ort där den andra parten för närvarande har sin hemvist.

Om man vill begära underhåll kan ansökan också inges till domstolarna på den ort där man har sin fasta bostad.

Om fordran avser konsumentskydd kan ansökan även inges till domstolarna på den ort där man har sin nuvarande eller fasta bostad.

Arbetstagare kan också väcka talan gentemot arbetsgivaren på sin vanliga arbetsort.

Arbetsrättsliga tvister mellan utländska personer, företag eller samriskföretag som dels har sitt säte i Bulgarien, dels har utländska arbetstagare som arbetar för dem i Bulgarien ska behandlas av domstolarna på den ort där arbetsgivaren har sitt säte, om inte annat avtalats av parterna.

Arbetsrättsliga tvister mellan arbetstagare som har bulgariskt medborgarskap och arbetar utomlands för bulgariska arbetsgivare ska behandlas av domstolarna i Sofia, om talan väcks mot arbetstagaren, och av domstolarna på den ort där arbetstagaren har sin hemvist i Bulgarien, om talan väcks mot arbetsgivaren.

Om man har lidit en otillbörligt vållad skada kan man väcka talan vid de domstolar där skadan uppkom.

Om man behöver väcka talan mot parter som finns i andra domkretsar eller om ärendet rör egendom som finns i mer än en domkrets, kan ansökan inges till domstolarna i någon av dessa.

Om man, eller ens företag, behöver begära skadestånd till följd av ett beslut som fattats av en offentlig myndighet, kan ansökan inges till domstolarna på den ort där man bor eller har sitt säte, förutom om fordran avser ett överklagande av själva beslutet.

2.2.2.2 När måste jag välja en annan domstol än domstolen i den ort där svaranden bor?

Om ärendet avser sakrätt till egendom, uppdelning av gemensam egendom eller fastställande av gränser eller återinförande av äganderätt till fast egendom, måste ansökan inges till domstolarna på den ort där egendomen finns. Ansökan måste också inges till den domstol som har behörighet i fråga om egendomen om ärendet avser en handling som bekräftar sakrätten till egendomen eller delgivning, upplösning eller ogiltigförklaring av en handling avseende fast egendom.

2.2.2.3 Kan parterna själva utse en domstol som annars skulle vara obehörig?

Parterna i en egendomstvist kan frånga reglerna om territoriell behörighet genom att underteckna ett avtal om att behörighet ska ges till en viss domstol.

Detta går dock inte om ärendet avser sakrätt till egendom, uppdelning av gemensam egendom, fastställande av gränser eller återinförande av äganderätt till fast egendom, en handling som bekräftar sakrätten till egendom eller delgivning, upplösning eller ogiltigförklaring av en handling avseende fast egendom. I dessa fall är det nämligen lagen som anger vilken domstol som har territoriell behörighet.

Om ärendet rör konsumentskydd eller arbetsrättsliga frågor och om man gemensamt med den andra parten har utsett en behörig domstol, kommer en sådan överenskommelse enbart att vara giltig om den ingicks efter att tvisten uppstod.

Om man har en finansiell fordran kan man och den andra parten komma överens om att frågan ska avgöras genom skiljedom, förutsatt att fordran inte avser sakrätt eller fast egendom, underhållsbidrag eller arbetsrättsliga frågor. För att skiljedomsförfaranden ska kunna inledas måste alla berörda parter ingå ett visst processuellt avtal (*arbitrazhno sporazumenie* eller skiljeavtal). Skiljedomstolen får använda sig av relevanta källor för folkrätten och en särskild bulgarisk källa: lagen om skiljedom i internationella handelstvister (*Zakon za mezhdunarodniya targovski arbitrazh*). Enligt denna lag innebär ett skiljeavtal att alla involverade parter begär att en skiljedomstol ska avgöra alla eller vissa tvister som kan uppstå eller har uppstått mellan dem inom ett visst avtalsförhållande eller utomobligatoriskt förhållande. Avtalet kan ta formen av en skiljedomsklausul i ett annat avtal eller i en separat överenskommelse. Ett skiljeavtal måste vara skriftligt. En skiljedomstol kan vara en permanent inrättning eller en inrättning avsedd att lösa en viss tvist. En skiljedomstol kan sammanträda utomlands om någon av parterna har sin vanliga hemvist, enligt stadgarna har sitt säte eller har sin centrala förvaltning utanför Bulgarien.

3 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av specialdomstol, hur kan jag veta vilken specialdomstol jag ska vända mig till?

Förvaltningsdomstolarna är de enda specialdomstolarna för civilrättsliga frågor i Bulgarien.

Alla förvaltningsärenden handläggs av förvaltningsdomstolarna, förutom sådana som omfattas av den högsta förvaltningsdomstolens behörighet. Högsta förvaltningsdomstolen har den ursprungliga behörigheten om man vill bestrida en bestämmelse som utfärdats av en annan offentlig myndighet än kommunfullmäktige, en bestämmelse som utfärdats av ministerrådet, premiärministern, en vice premiärminister eller en minister, ett beslut som fattats av kassationsdomstolen, en bestämmelse som utfärdats av den bulgariska nationalbanken eller någon annan bestämmelse som högsta förvaltningsdomstolen enligt lag har ursprunglig behörighet för.

Senaste uppdatering: 27/09/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.